

Šifra kandidata:

--

Državni izpitni center

M 1 5 2 5 3 1 2 2

JESENSKI IZPITNI ROK

FILOZOFIJA

≡ Izpitna pola 2 ≡

Esej

Petek, 28. avgust 2015 / 120 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati naloge, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje 15 esejskih naslovov, od katerih izberite enega. Esej naj obsega najmanj 600 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 22.

V preglednici z "x" zaznamujte, kateri esej naj ocenjevalec oceni. Če tega ne boste storili, bo ocenil prvi esej, ki ste ga pisali.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.

Pišite **v izpitno polo** z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pred esejem prepisite številko in naslov eseja, ki ste ga izbrali. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljivo besedilo bo ocenjeno z 0 točkami. Osnutek eseja pišite na konceptna lista. Osnutek se ne upošteva pri ocenjevanju.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 3 prazne.

V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

OBRNITE LIST.

NAVODILA ZA PISANJE ESEJA

Napišite esej, ki naj bo dolg najmanj 600 besed. Bodite pozorni na **analizo ključnih pojmov** (in na problematizacijo njihove samoumevnosti) ter na razlago in **argumentacijo stališč**, ki jih boste v eseju predstavili. Pri razlagi in utemeljevanju uporabite **konkretne primere**, oprite pa se seveda na **filozofske perspektive**, ki ste jih obravnavali na pripravah. V eseju obravnavajte **vsaj dva pogleda** na dani problem. Pri tem se od zdravorazumskega načina, ki niza različna mnenja, poskusite dvigniti do filozofskega premisleka o **temeljnih posameznega pogleda**.

Vprašanje stvarnosti

1. Razpravljajte o trditvi: Dualizem je edina sprejemljiva ontološka pozicija, monizem in pluralizem sta slaba razlaga realnosti.
2. Razpravljajte o trditvi: Bistvena lastnost človeka ni njegovo mišljenje ali kakšna druga določena opredelitev, marveč to, da vselej presega vsako določeno opredelitev.
3. Razpravljajte o trditvi: Nazadnje dokazani obstoj Higgsovega bozona in drugih poprej odkritih osnovnih delcev, ki sestavljajo atome, potrjuje, da so razmišljanja prvih filozofov, ki so v ontologijo vpeljali počelo (arhe), postavila temelj sodobne znanosti.

Vprašanje spoznanja

4. Razpravljajte o trditvi: Filozofija odpravlja dogmatizem tistih, ki niso nikoli zašli na pot osvobajajočega dvoma, in oživlja občutek za čudenje, tako da kaže običajne reči na neobičajen način. (Po Russllu)
5. Razpravljajte o trditvi: Vednost, ki izvira iz čutil, je dvomljiva, o iz razuma izvirajoči vednosti pa sploh ne moremo dvomiti.
6. Razpravljajte o trditvi: Resnica je tisto, kar ljudje sprejmemo za resnično.

Vprašanje morale

7. Razpravljajte o trditvi: »Komur ne zadošča malo (ugodja), mu nič ne zadošča.« (Epikur)
8. Razpravljajte o trditvi: Če imajo skrajni relativisti v morali prav, lahko počnemo, kar hočemo.
9. Razpravljajte o trditvi: Vse moralne zapovedi so nepomembne razen: ljubi svojega bližnjega. Vendar nam to ne pove dosti o moralnosti, povezani s tistimi, ki so daleč od nas.

Posameznik in skupnost

10. Razpravljajte o trditvi: Oblast, ki udejanja utopične družbene vizije, je nujno totalitarna.
11. Razpravljajte o trditvi: Demokracija je zgolj diktatura večine, ki zatira manjšino, zato nima nobene prednosti pred drugimi oblikami oblasti.
12. Razpravljajte o trditvi: Človekove pravice ne zadoščajo: omejitev neenakosti v dohodkih in premoženju je nujna, da je družba lahko pravična.

Filozofija religije

13. Razpravljajte o trditvi: Vera je le praznoverje, ki ga bodo postopno odpravila nova znanstvena spoznanja.
14. Razpravljajte o trditvi: Predpostaviti moramo, da Bog je, saj brez njega ne moremo biti moralni.
15. Razpravljajte o trditvi: Najvišji smisel človekovega življenja in najvišje človekovo doživetje je doživetje Boga. Samo to doživetje ga loči od živali.

M 1 5 2 5 3 1 2 2 0 6

Lined writing area consisting of 23 horizontal lines for text entry.

V sivo polje ne pišite.

M 1 5 2 5 3 1 2 2 0 8

Lined writing area consisting of 20 horizontal lines.

Lined writing area consisting of 26 horizontal lines.

M 1 5 2 5 3 1 2 2 1 1

Prazna stran

Prazna stran